

NoW2 lærerveiledning

Innhold

NoW2 lærerveiledning	1
Generell introduksjon	4
Lytteoppgaver på nettsida	4
Kjerneord	5
Spørsmål fra tekstene	5
Øv til muntlig eksamen	5
Parallele setninger	5
Oppsummeringsoppgave	5
Kapittel 1	6
Grammatikk: verb	6
Tema: egne erfaringer og steder	6
1 Y a) Tidsuttrykk	6
1 Y b) S-verb	6
1 Y c) Nasjonalitetsord	6
1 Y d) Ord og uttrykk for å kunne presentere hjemstedet ditt	6
1 Y e) Ord og uttrykk når du ikke forstår eller trenger hjelp med språket	6
1 Y f) Norge	7
Kapittel 2	8
Grammatikk: substantiv	8
Tema: mat og essay	8
2 Y a) Uregelmessige substantiv	8
2 Y b) Ord og uttrykk for å beskrive, sammenligne og binde sammen faktorer i en tekst	8
2 Y c) Ordliste familie	8
2 Y d) Verbene «legge»/«sette» – «ligge»/«stå»/«sitte»	8
Kapittel 3	9
Grammatikk: pronomen	9
Tema: å jobbe som forsker, sport og ferie	9
3 Y a) Ordliste fritid	9
3 Y b) Flere refleksive uttrykk	9
3 Y c) Sosiale sammenkomster med folk fra jobben	9
Kapittel 4	10
Grammatikk: adjektiv	10

Tema: bolig.....	10
4 Y a) Ord for mengder	10
4 Y b) Konkrete stedspreposisjoner	10
4 Y c) Tall og matematiske operasjoner	10
4 Y d) Adjektivene «fersk» og «frisk».....	10
Kapittel 5	11
Grammatikk: setninger	11
Tema: skole	11
5 Y a) Adjektiv som substantiv – adjektiv brukt substantivisk	11
5 Y b) Ord og uttrykk i en diskusjon	11
Kapittel 6	12
Grammatikk: «være»/«bli» og «ha»/«få» og passiv	12
Tema: å søke jobb	12
6 Y a) Framtid	12
6 Y b) Ordliste til jobbsøknad og stillingsannonse	12
6 Y c) Uttrykk for fordeler og ulemper	13
6 Y d) Substantivene «mennesker – «personer» - «folk»	13
Kapittel 7	14
Grammatikk: preposisjoner	14
Tema: høyere utdanning.....	14
7 Y a) Adverb eller adjektiv? «lenger» - «lengre».....	14
7 Y b) Sammenligning.....	14
7 Y c) Stillinger på universitetet	14
Kapittel 8	15
Grammatikk: leddsetninger og «det»	15
Tema: NTNUs historie	15
8 Y a) Sterke følelser	15
Kapittel 9	16
Grammatikk: komma og noen viktige uttrykk	16
Tema: Norges historie og nasjonaldagen.....	16
9 Y a) Noen viktige årstall i Norges historie	16
9 Y b) Nidelven	16
9 Y c) Noen norske helligdager, høytider og ferier	16
Kapittel 10.....	17
Grammatikk: preposisjoner	17

Tema: livets gang og religion	17
10 Y a) Adverb med og uten bevegelse	17
10 Y b) Ord og uttrykk som vi bruker ved markeringer og spesielle anledninger	17
10 Y c) Ordliste religion	17
10 Y d) Ordliste samlivsformer.....	17
10 Y e) Adjektivene «trøtt», «sliten», «lei»	17
10 Y f) Livets gang	17
Eksamensrelevante oppgaver	18
Nettoppgaver:	18
Arbeidsboka:	18

Generell introduksjon

NoW2 er utviklet ved Institutt for språk og litteratur ved NTNU. Kurset bygger på NoW (<https://www.ntnu.edu/now>), men kan også brukes etter andre nybegynnerkurs i norsk for utlendinger.

Kurset består av tekstbok, nettside (<https://www.ntnu.edu/now2>) og arbeidsbok. Tekstboka og nettsidene er skrevet av Heidi B. Helgå, Olaf Husby og Lena Hveding. Arbeidsboka er skrevet av Heidi B. Helgå, Olaf Husby, Lena Hveding, Cecilie S. Knudsen og Hege K. S. Langfjæran.

På nettsidene finner man det samme som i tekstboka, men også interaktive oppgaver, grammatikkvideoer, lærerveiledning og flere bilder.

Hvert kapittel i tekstboka og på nettet starter med tre tekster. Tekst A og B er ofte dialoger eller fortellende tekster, mens X er mer avanserte faktatekster og eksempelessay. I slutten av hvert kapittel er det en eller flere Y-sider. Y – Mer grammatikk kan være spesielle grammatikklistor, ekstra informasjon om ett eller flere ord eller annen informasjon om grammatikk. Y – Ord og uttrykk kan være ordlistor eller korte tekster med viktig vokabular uthevet. Dette er vanligvis ord som man trenger for å snakke eller skrive om temaene i kapittelet. Y – Fakta og informasjon er ekstra tekster om det norske samfunnet, som kan være nyttige for å kunne diskutere og sammenligne temaet i kapittelet. De fleste ordlistene i Y finnes med engelsk oversettelse i lærerveiledninga.

LearnNoW2 Helsenorsk (<https://www.ntnu.edu/learnnow2-hs/info>) er et annet nettbasert kurs på trinn 2-nivå utviklet ved NTNU. Studenter med helsefaglig bakgrunn eller interesse kan gjerne anbefales å bruke det parallelt med NoW2. Enkelte tekster derfra egner seg også svært godt til ekstra lesning for alle studenter på dette nivået.

Lytteoppgaver på nettsida

I hvert kapittel på nettsidene finnes det lenke til «lytteoppgaver». I virkeligheten er det uttaleøvelser, muntlig grammatikk og lytting – inkludert diktat. Uttaleoppgavene fokuserer både på enkeltlyder og hele setninger. Oppgavene med setninger er kopiert direkte fra tekstboka og lydinnspillingen av den. Dermed er tempoet høyere enn i andre uttaleøvelser, slik at studentene kan venne seg til norsk taletempo og hvordan det påvirker uttalen på ulike måter. Disse oppgavene har ikke så mange instruksjoner fordi de kan angripes på ulike måter. De kan brukes som vanlige «lytt og gjenta»-oppgaver, eller som observasjonsoppgaver der man for eksempel skal markere alle reduksjoner eller hvor uttalen er annerledes enn skrivemåten.

De muntlige grammatikkoppgavene legger opp til at studentene må forandre setninga på en eller annen måte, og det er sentralt at svaret gis muntlig. Dermed automatiseres de grammatiske strukturene, og studentene får verdifull uttaleøvelse.

Det er viktig å poengtere overfor studentene at uttale- og grammatikkoppgavene bør repeteres og gjøres flere ganger.

Lytteoppgavene øver lytteforståelse om de samme temaene som tekstene eller grammatikken i tekstboka. Hvert kapittel har også både orddiktat med sentrale ord og vanlig diktat. I lærerveiledninga finnes også en oversikt over hvilke lyder som øves i de ulike kapitlene, samt henvisninger til uttalevideoer og andre ressurser som kan brukes sammen med de ulike kapitlene.

Løsningene til lytteoppgavene finnes under «nedlastinger» på nettsidene. Der kan man også laste ned alle lydfile og tekstfil av alle oppgavene. <https://www.ntnu.edu/web/now2/info/nedlastinger>

Kjerneord

Hvert kapittel i arbeidsboka starter med noen kjerneord fra kapittelet. Dette er vokabular som kan være ekstra nyttig å lære, enten før eller mens man jobber med kapittelet. Det er fem substantiv, fem verb, fem adjektiv og fem faste uttrykk. Studentene bør lære både bøyning og bruk av uttrykkene.

Spørsmål fra tekstene

I arbeidsboka er en av de siste oppgavene i hvert kapittel spørsmål fra tekstene. I disse spørsmålene legges det vekt på vokabularinnlæring, ved at spørsmålene bruker andre uttrykk for å spørre om det samme som teksten forteller om. Studentene må dermed ofte forstå begge uttrykkene for å kunne besvare spørsmålene godt. Spørsmålene kan brukes til muntlig eller skriftlig øvelse. Løsningsforslag finnes i lærerveiledninga på nettsidene.

Øv til muntlig eksamen

En annen oppgave som går igjen i alle kapitlene, er «øv til muntlig eksamen». Dette er samtalspørsmål som kan brukes til diskusjon i store eller små grupper, i tillegg til som eksamensforberedelse/repetisjon på slutten av kurset. Spørsmålene legger vekt på sammenligning og diskusjon om fordeler og ulemper knyttet til temaene i boka. Oppgaven skal illustrere for studentene at det også er viktig å ta eget initiativ, utdype og fortelle mer rundt et tilsynelatende enkelt spørsmål.

Parallele setninger

Hvert kapittel har også en oppgave med parallelle setninger. Her skal man sette inn ett eller flere ord for å lage to setninger med samme betydning. I disse oppgavene vektlegges vokabular fra kapittelet, og oppgavene kan derfor ofte ikke gjøres uten kjennskap til tekstene og vokabularlista. Svarene finnes i fasiten, men noen steder er andre løsninger også mulig.

Oppsummeringsoppgave

I partallskapitlene er det også en oppsummeringsoppgave til slutt. I denne oppgaven skal man enten sette inn riktig preposisjon, velge riktig alternativ eller sette inn riktig form av ord.

Eksempel (fra kapittel 2): *Yang og Ling er et _____ (kinesisk) par som snart skal flytte _____ Trondheim. ... Yang har bodd i Trondheim _____ (for/før).*

I den første luka er det ett alternativ, så der skal man sette inn riktig form av ordet. I den andre luka er det ingen alternativer, så der skal man sette inn en preposisjon. I den siste luka i eksempelet er det to alternativer, så der skal man velge det riktige ordet. Løsninga finnes i fasiten til arbeidsboka.

Oppsummeringsoppgavene fokuserer på grammatikk og vokabular fra de foregående kapitlene.

Kapittel 1

Grammatikk: verb

Grammatikken i dette kapittelet er verb. Derfor viser tekstene eksempler på variasjon i verbformer. Ved å bruke oppgave 2 i arbeidsboka mens man leser teksten, kan man få et mer bevisst forhold til hvordan vi bruker ulike verbformer på norsk. Andre oppgaver i arbeidsboka om verb er 3-8. I tekst 1 B legges det spesielt vekt på preteritum perfektum og preteritum av modale hjelpeverb, som er ny grammatikk på trinn 2.

Tema: egne erfaringer og steder

Tema i kapittelet er å presentere egne erfaringer og kunne snakke om steder. Tekstene presenterer de tre byene hvor NTNU har campus, og til sammen kan vokabularet danne basis for å presentere andre steder i Norge og andre land.

1 Y a) Tidsuttrykk

Dette er en skjematisk fremstilling av hvilke tidsuttrykk som kan brukes sammen med hvilke verbformer. Tabellen kan brukes for å øve på å snakke om fortid, framtid og nåtid på ulike måter, eller den kan være et sted å sjekke hvilken preposisjon man skal bruke. En nyttig øvelse er å lage setninger med rett verbform til alle eller noen av tidsuttrykkene.

1 Y b) S-verb

Dette er et generelt tillegg til verbgrammatikken. I oppgave 9 kan studentene øve på forskjellen mellom s-verb og andre verb.

1 Y c) Nasjonalitetsord

For å kunne presentere seg er det nødvendig å kunne skille mellom navn på land, personer fra landet, adjektiv og språk. Oppgave 13 i arbeidsboka kan brukes for å lære nasjonalitetsord som er relevant for den enkelte student og i den enkelte gruppe. Språkrådet har ei god liste over riktig skrivemåte for mange av verdens språk:

https://www.sprakradet.no/sprakhjelp/Skriverad/Navn_paa_spraak/ og stater:

https://www.sprakradet.no/sprakhjelp/Skriverad/navn-pa-steder-og-personer/Navn_paa_stater/.

1 Y d) Ord og uttrykk for å kunne presentere hjemstedet ditt

Dette er ei vokabularliste som kan brukes som utgangspunkt for samtale og skriveøvelse sammen med oppgave 14 og 17 i arbeidsboka. I lærerveiledninga finnes den med engelsk oversettelse.

1 Y e) Ord og uttrykk når du ikke forstår eller trenger hjelp med språket

Denne lista inneholder ord som kan være nyttige å øve inn for å bruke i samtaler med nordmenn, men sammen med oppgave 15 i arbeidsboka kan den også danne utgangspunkt for diskusjon i gruppa om studieteknikk og språklæring generelt.

1 Y f) Norge

Dette er et enkelt kart over Norge med oversikt over landsdeler, fylker og hvilke preposisjoner vi bruker sammen med ordene. Legg merke til at kartet er fra 2018, og at det har vært endringer i fylkene i ettertid. Ofte er det mest sentralt å vektlegge preposisjonsbruk når man jobber med kommuner, fylker og landsdeler. Det øves inn i oppgave 10.

Kapittel 2

Grammatikk: substantiv

Grammatikken i kapittel 2 er substantiv. Derfor brukes substantiv i ulike former i teksten. Ved å bruke oppgave 2 i arbeidsboka kan studentene få et mer bevisst forhold til bruk av bestemt og ubestemt form av substantiv. Vi fokuserer på noen forenklete formelle og uformelle regler for valg mellom substantivformene, som hvilke ord som ofte brukes sammen med ubestemt form, og hvilke sammenhenger man ofte må bruke bestemt form etc.

Tema: mat og essay

Temaene i tekstene er mat og essayskriving. Tekst 2 A handler om norsk mat, og sammen med oppgavene i arbeidsboka (spesielt oppgave 15-17) skal dette gi studentene grunnlag for å snakke om mat, matvaner og matkultur. Tekst 2 B foregår på norskurs, og hovedpoenget med denne teksten og tekst 2 X er å lære om tekststruktur og essayskriving. Sammen med oppgave 18 og egen tekstproduksjon på og etter norskkurset, skal dette gi en basis for å lære å skrive gode tekster. Det kan også være nyttig å bruke 2 Y b) sammen med disse tekstene.

2 Y a) Uregelmessige substantiv

Dette er lister med grupper av uregelmessige substantiv som studentene bør lære seg.

2 Y b) Ord og uttrykk for å beskrive, sammenligne og binde sammen faktorer i en tekst

Dette er ei liste med noen enkle tekstbindingsuttrykk. Ved å aktivt bruke denne lista når de skriver tekst, vil studentene kunne tilegne seg et større tekstbindingsvokabular. Det kommer mer om sammenligning i kapittel 7.

2 Y c) Ordliste familie

Dette er ei liste med familievokabular med forklaringer på norsk. Det kommer litt mer om familie i kapittel 10 i arbeidsboka (oppgave 12). Lista finnes oversatt til engelsk i lærerveiledninga.

2 Y d) Verbene «legge»/«sette» – «ligge»/«stå»/«sitte»

Her forklares bruken av disse verbene. På nettsida og i tekstboka finnes det ett bilde som kan brukes til samtale, og i arbeidsboka finnes det et annet. Oppgave 12 øver inn bruk av verbene i alle former.

Kapittel 3

Grammatikk: pronomen

Grammatikken i kapittel 3 er pronomen (personlige pronomen, eiendomspronomen, demonstrative pronomen, «hverandre», «en»/«man» og refleksive uttrykk). I arbeidsboka og på nettsidene er det flere oppgaver som øver inn pronomenformene.

Tema: å jobbe som forsker, sport og ferie

Temaene i tekstene er å jobbe som forsker, samt noen viktige tema som nordmenn liker å snakke om i lunsjpausene på jobb; sport og ferie. Tekst 3 A handler om hverdagslivet for en forsker, og sammen med oppgave 10, 11 og 15 i arbeidsboka gir den et godt grunnlag for å fortelle om egen jobbsituasjon. Sammen med oppgave 15 kan man bruke 3 Y c) for å få litt bakgrunnsinformasjon om hvilke sosiale sammenkomster som er vanlige på norske arbeidsplasser. Tekst 3 B handler om å være interessert i sport. Teksten kan brukes sammen med ordliste 3 Y a) for å lære å snakke om fritidsinteresser og hobbyer. Tekst 3 X er en avistekst om norske ferievener. Teksten har et litt høyere nivå enn de andre tekstene i kapitlet, og derfor kan den gi de sterkeste studentene litt flere språklige utfordringer. Dessuten kan temaet brukes til å sammenligne ferievener i ulike land.

3 Y a) Ordliste fritid

Dette er ei liste med noen vanlige fritidsaktiviteter sortert etter hva man gjør utendørs og innendørs. Lista kan brukes som utgangspunkt for samtale sammen med oppgave 12 i arbeidsboka.

3 Y b) Flere refleksive uttrykk

Dette er ei liste med noen refleksive uttrykk og ett eksempel på bruk av hvert uttrykk. Lista kan brukes sammen med oppgave 5 i arbeidsboka for å øve inn ulike former av refleksive pronomen. Engelsk oversettelse av uttrykkene finnes i lærerveiledninga. Der finnes også en samtaleoppgave med utgangspunkt i uttrykkene. Ved å jobbe med spørsmål og svar kan studentene øve inn endring i det refleksive pronomenet (fra *seg* til *deg/meg* etc.).

3 Y c) Sosiale sammenkomster med folk fra jobben

Dette er informasjon om det norske samfunnet. Teksten kan brukes sammen med oppgave 15.

Kapittel 4

Grammatikk: adjektiv

Grammatikken i kapittel 4 er adjektiv. Derfor brukes det mange ulike adjektiver i tekstene. Oppgave 2 i arbeidsboka kan være med på å gi studentene større bevissthet rundt bruk av adjektiv (hvilke substantiv beskrives, og hvilken form får adjektivet?). I arbeidsboka er det flere oppgaver for å øve inn adjektivformene.

Tema: bolig

Temaet i kapittelet er bolig. Tekst 4 A handler om hvilke faktorer som påvirker valg av bolig, og hvordan livsfaser er med på å påvirke dette valget. Studentene skal lære å snakke om egen bolig, om å eie eller leie bolig og om noen økonomiske faktorer rundt valg av bolig (lån, husleie etc.). Denne kan gjerne brukes sammen med oppgave 14 i arbeidsboka om personlig forbruk og økonomi. Tekst 4 B er både en kort boligannonse og en kort tekst om hva som skjer etter at man har lest en annonse. Tekst 4 X er en ordliste med noen av de vanligste boligtypene. På nettsidene finnes det bilder til alle oppslagsordene i denne teksten. Oppgave 4 i arbeidsboka kan brukes til å øve inn bruk av adjektiver og boligvokabular i samtale.

4 Y a) Ord for mengder

Her forklares mengdeordene «mye»/«mange», «få»/«litt»/«lite», «all»/«alt»/«alle», «hver»/«hvert (eneste)» og «hel»/«helt»/«hele». I arbeidsboka kan man bruke oppgave 9-13 for å øve inn formene.

4 Y b) Konkrete stedspreposisjoner

Ved hjelp av figurer demonstreres de konkrete stedspreposisjonene. Bildene kan brukes som utgangspunkt for samtale om konkrete ting i klasserommet eller om bilder.

4 Y c) Tall og matematiske operasjoner

Mange av studentene på norskkursene på NTNU er ingeniører eller jobber innenfor naturvitenskapelige fag. Presisjon når man snakker om tall, er derfor svært viktig. I denne teksten forklares hovedreglene for hvordan vi snakker om tall og matematikk på norsk. Teksten kan gjerne brukes sammen med oppgave 15 i arbeidsboka. Ordenstillene repeteres (sammen med verbformer) i oppgave 16. I lærerveiledninga finnes det også en tall-diktat.

4 Y d) Adjektivene «fersk» og «frisk»

Disse to adjektivene forklares med eksempler.

Kapittel 5

Grammatikk: setninger

Grammatikken i kapittel 5 er setninger, både helsetninger og leddsetninger. Sammen med oppgave 2 i arbeidsboka kan tekstene gi bevissthet om ordstilling og ulike setningsstrukturer i norsk. I arbeidsboka er det også mange oppgaver som øver inn setningsstrukturer (3-16).

Tema: skole

Temaet i kapittel 5 er det norske skolesystemet. Tekst 5 A er en dialog, og teksten kan med fordel brukes sammen med 5 Y b) og oppgave 22-25 i arbeidsboka til å lære uttrykk for diskusjon. Teksten kan også gjerne brukes til uttaletrening (se oppgave 26). Tekst 5 B er en monolog hvor en norsk student forteller om sin skolegang. Vi har valgt å presentere skolesystemet på denne måten fordi det kan gi et enklere og mer talemålsnært vokabular om temaet. Teksten inneholder også mange adjektiver som kan læres som vokabular, men som også kan brukes til fordypning i grammatikken fra forrige kapittel. Tekst 5 X er en teoretisk faktatekst om det norske skolesystemet med mer avansert vokabular. Teksten har også en skjematisk framstilling av skolesystemet. Sammen med oppgave 18-21 og 24-24 kan tekst 5 B og 5 X danne grunnlag for å sammenligne det norske skolesystemet med skolesystemene i andre land, samt å gi uttrykk for egne meninger om skole.

5 Y a) Adjektiv som substantiv – adjektiv brukt substantivisk

Her presenteres grammatikken for bruk av adjektiv uten substantiv sammen med ei liste med eksempelord. Oppgave 17 i arbeidsboka øver inn den grammatiske strukturen. Dette kan gjerne ses i sammenheng med nasjonalitetsordene som ble presentert i kapittel 1.

5 Y b) Ord og uttrykk i en diskusjon

Her finner man noen viktige uttrykk som man kan bruke for å diskutere noe, forklaring av ulike preposisjoner sammen med «enig», og verbene «synes», «tro» og «tenke». Sammen med tekst 5 A og oppgave 22-25 i arbeidsboka gir dette studentene et grunnlag for å begynne å delta i diskusjoner på norsk. Ordlista finnes med engelsk oversettelse i lærerveiledninga.

Kapittel 6

Grammatikk: «være»/«bli» og «ha»/«få» og passiv

Grammatikken i dette kapittelet er verbene «være»/«bli» og «ha»/«få» og passiv. Det legges også opp til at studentene skal repetere verbgrammatikken fra kapittel 1. Oppgave 5 i arbeidsboka øver verbene «være»/«bli» og «ha»/«få». Sammen med grammatikken i tekstboka gir det et grunnlag for å begynne å fokusere på dette, ofte vanskelige, temaet i norsk grammatikk. Dette kan gjerne ses i sammenheng med grammatikken i 6 Y a) om framtid. Utover dette øves dette kanskje best i praktisk bruk (i tekst og samtale) med konkrete tilbakemeldinger fra læreren.

Passiv er noe av det som er helt nytt på trinn 2, så arbeidsboka har mange oppgaver som fokuserer på form (6-9) og bruk av passiv (10). I tekst 6 B og 6 X brukes ulike former av passiv. I kapittel 8 er det flere oppgaver (2-3) om passiv, slik at studentene kan få tid til å repetere og jobbe mer med den nye grammatikken. I dette læreverket forklares ikke bruk av «det» som subjekt i passiv, bare bruk av objekt på subjektsplassen. Andre bruksområder av «det» som subjekt, for eksempel presentering, kommer i kapittel 8.

Tema: å søke jobb

Temaet i kapittelet er jobbsøking. Tekst 6 A er en jobbannonse og en jobbsøknad, og tekst 6 B er et jobbintervju. Tekst 6 X diskuterer fordeler og ulemper med fast og midlertidig jobb. I tekst 6 A er det mange fagspesifikke uttrykk som kanskje ikke er så viktige for alle studenter, men det kan være nyttig å bli vant til strukturen i en jobbannonse og hvordan man skriver en søknad. Teksten kan med fordel brukes sammen med oppgave 14 i arbeidsboka om personlige egenskaper. Tekst 6 B er et jobbintervju, og studentene kan bruke vokabularet fra oppgave 14 sammen med vokabular fra teksten når de jobber med oppgave 13 (om yrkesvalg og jobbintervju) og 16 (om ansettelser). Til sammen vil tekstene og oppgavene gi studentene et godt grunnlag for å begynne å snakke om personlige egenskaper, kvalifikasjoner og eget yrke. Tekst 6 X er et eksempelessay om fordeler og ulemper med midlertidig stilling. Trinn 2-essay legger ofte vekt på diskusjon om fordel og ulempe, så teksten kan fungere som et forbilde for studentenes eget skrivearbeid, samtidig som den diskuterer et tema knyttet til norsk arbeidsliv som mange kan kjenne seg igjen i og ha meninger om. Slik gir den også et bredere vokabular om tema jobb. Lista i 6 Y c) og oppgave 15 kan brukes i forlengelsen av arbeidet med denne teksten til å diskutere fordel og ulempe med andre tema.

6 Y a) Framtid

Her presenteres ulike måter å uttrykke framtid: presens, «skal», «vil», andre uttrykk og framtid med leddsetninger. Oppgave 2-4 handler om framtid, og både oppgave 3 og 4 er åpne oppgaver som gir grunnlag for samtale og faktisk bruk av ulike former for framtid. Framtid med leddsetninger, med «etter at» og «når», forklares nærmere i kapittel 5 og 8. Ordlista finnes med engelsk oversettelse i lærerveiledninga.

6 Y b) Ordliste til jobbsøknad og stillingsannonse

Dette er ei ordliste med vokabular som er relevant når man skal forstå eller skrive en jobbsøknad eller stillingsannonse. Lista kan gjerne brukes sammen med oppgave 13, 14 og 16 i arbeidsboka som hjelp med innlæringen av nytt vokabular, og studentene kan ha nytte av den hvis de selv er jobbsøkere og før eller i forbindelse med lesing av tekst 6A. Ordlista finnes med engelsk oversettelse i lærerveiledninga.

6 Y c) Uttrykk for fordeler og ulemper

Denne ordlista kan brukes som støtte ved skriving av essay. I oppgave 15 i arbeidsboka kan studentene øve inn bruken av uttrykkene i diskusjon om ulike tema. Ordlista finnes med engelsk oversettelse i lærerveiledninga.

6 Y d) Substantivene «mennesker – «personer» - «folk»

Å skille mellom disse ordene kan være svært vanskelig. Ofte er det viktigste for læreren å vektlegge at studentene må unngå overbruk av “mennesker”, for eksempel i uttrykk som “norske mennesker”. Her vil det være bedre å si “nordmenn”. Ved å studere eksemplene og jobbe med oppgave 11 i arbeidsboka før de skriver tekster der disse ordene brukes, kan studentene få et godt grunnlag for å beherske riktig valg mellom disse ordene. Det kan være naturlig å repetere nasjonalitetsord fra kapittel 1 (1 Y c) samtidig. For de studentene som har kommet lengst i språklæringen, kan adjektiv uten substantiv i kapittel 5 også være relevant å dra inn her.

Kapittel 7

Grammatikk: preposisjoner

Grammatikken i dette kapittelet er preposisjoner, men siden dette er et stort tema, er tidsuttrykkene tatt allerede i kapittel 1, konkrete stedspreposisjoner er i kapittel 4, og lister med uttrykk sortert etter preposisjon finnes i kapittel 10. I kapittel 7 gjennomgås stedspreposisjoner og forskjellen mellom å være i/på et sted og å reise til et sted. Så kommer lister med boligtyper, rom og institusjoner/hendelser/aktiviteter. Dessuten nevner vi noen viktige grammatiske strukturer med preposisjoner; genitiv, passiv, «for å» og «mer» / «én til». Til slutt har vi ei liste med uttrykk som ligner hverandre, der preposisjonen er den viktigste forskjellen. Preposisjoner må selvfølgelig læres fortløpende, og ikke samlet i én enkelt økt, men listene i kapittel 7 og 10 kan brukes som oppslagsverk og til forklaring av strukturer som lett kan blandes. I arbeidsboka finnes det flere oppgaver om preposisjoner. Noen av disse inneholder uttrykk som ikke nevnes spesifikt før i kapittel 10.

Tema: høyere utdanning

Temaet i kapittelet er forskning og høyere utdanning. Tekst 7 A er en annonse for en konferanse, samt en kort monolog hvor en forsker forteller om hvordan hun hadde det på konferansen. Vi legger vekt på å bruke ulike setningsstrukturer i teksten, og den kan gjerne brukes til repetisjon av ulike typer leddsetninger (fra kapittel 5). I teksten brukes uttrykket «det skulle bare mangle», som ofte er vanskelig å forstå. Tekst 7 B er et intervju som handler om valg av karriere i akademien. Sammen med lista i 7 Y c) kan teksten gjøre det lettere for universitetsansatte å bli kjent med karriereveiene i norsk akademien. Teksten kan også brukes som bakgrunn for å diskutere valg av karriere generelt. Tekst 7 X er en teoretisk oversikt over det norske universitets- og høyskolesystemet. Her nevnes også forskjellen mellom «elev» og «student», som kan være uvant for mange. Sammen med oppgave 12, 13 og 15 gir tekstene godt grunnlag for å snakke om høyere utdanning og jobb i akademien på et viderekomment nivå.

7 Y a) Adverb eller adjektiv? «lenger» - «lengre»

Her forklares og illustreres forskjellen mellom adverb om distanse eller tid og adjektiv om lengde eller størrelse. Forskjellen mellom «lenger» og «lengre» forklares også, men det kan være grunn til å tone ned dette til fordel for den mer sentrale forskjellen mellom «lang», «langt» og «leng».

Oppgave 4 og 5 i arbeidsboka øver inn disse ordene.

7 Y b) Sammenligning

Dette er ei liste med uttrykk som kan brukes for å vise at noe er forskjellig eller likt. Lista kan brukes sammen med lista i kapittel 2 (2 Y b)) som støtte ved essay-skriving. Oppgave 10 og 14 øver inn bruk av uttrykkene. Med veiledning fra læreren er oppgave 10 god til å la studentene teste bruk av uttrykkene, og slik få oppklart misforståelser om hvordan strukturene fungerer. Ordlista finnes med engelsk oversettelse i lærerveiledninga. Legg merke til at oversettelsene ikke alltid er god engelsk, men heller er ment for å illustrere de norske uttrykkene.

7 Y c) Stillinger på universitetet

Dette er ei ordliste med forklaring av ulike stillingstitler ved universitetet. Den er i hovedsak relevant for universitetsansatte og andre med tilknytning til høyere utdanning og forskning.

Kapittel 8

Grammatikk: leddsetninger og «det»

Grammatikken i dette kapitlet er repetisjon om leddsetninger, spesielt betingelsessetninger («hvis», «om», «dersom»), tidsfraser («etter at», «når», «da»), spørrende leddsetninger med spørreord og forskjellen mellom «at» og «som». I arbeidsboka er det mange oppgaver om ulike leddsetninger og subjunksjoner. Det kan også være lurt for studentene å gå tilbake til kapittel 5 og repetere setningsgrammatikk og -oppgaver der. Dessuten inneholder kapittel 8 en systematisk gjennomgang av bruken av ordet «det», som pronomen, formelt subjekt, bestemt artikkel, demonstrativt pronomen, samt i presenteringssetninger med substantiv, infinitiv og at-setninger. Vi går ikke inn på bruk av «det» som subjekt i passiv eller utbryting med «som». Oppgave 9 og 10 i arbeidsboka illustrerer ulike bruksområder av «det», slik at studentene får et grunnlag for å forstå skillet bedre.

Tema: NTNUs historie

Temaet i kapitlet er NTNUs historie og spesielt nobelprisen som i 2014 ble tildelt forskere fra NTNU. Tekst 8 A handler om NTNUs historie, og det er derfor aktuelt å se på verbene og verbformene i teksten. Dessuten kan teksten egne seg til repetisjon om tall og årstall. Tekst 8 B er en dialog som handler om nobelprisen og Kavli-instituttet. I teksten brukes det mange «muntlige uttrykk» (f.eks. «ikke sant», «jo» etc.), som er med på å føre dialogen framover. Derfor egner teksten seg godt både til uttaletrening og til innlæring av slike uttrykk. Tekst 8 X er ei liste over nordmenn som har mottatt nobelprisen. Sammen med oppgave 11 i arbeidsboka kan den være utgangspunkt for samtale om nobelprismottakere fra studentenes hjemland, repetisjon av årstall, eller til å skape nysgjerrighet for videre lesning på egen hånd.

8 Y a) Sterke følelser

Dette er ei liste med ord og uttrykk som kan være nyttige når man vil uttrykke sterke følelser. Sammen med oppgave 12 i arbeidsboka gir den studentene et vokabular for å vise glede, sinne, sorg og redsel. I kapittel 10 kommer det mer om kjærlighet og sorg, og da kan det være aktuelt å bruke denne lista igjen.

Kapittel 9

Grammatikk: komma og noen viktige uttrykk

Grammatikken i dette kapittelet er noen viktige kommaregler. Dessuten forklares uttrykkene «begge», «begge to», «begge deler», «både – og», «verken – eller» og «enten – eller». I forbindelse med kommareglene legges det mest vekt på å unngå bruk av for mange komma fordi vi erfaringsmessig ser at det forstyrrer studentenes tekster mer enn manglende komma. I forbindelse med arbeid med kommaregler er det også naturlig å repetere setningsstrukturer fra kap. 5 og 8. I arbeidsboka er det flere oppgaver om alle disse temaene.

Tema: Norges historie og nasjonaldagen

Temaet i kapittelet er Norges historie og den norske nasjonaldagen, med fokus på markeringen i Trondheim. Tekst 9 A handler om Trondheims historie, og sammen med 9 Y a) og oppgave 9 i arbeidsboka gir den grunnlag for å snakke om historie generelt. Før man leser tekstene om historie, kan det være nyttig å få en generell introduksjon til noen viktige hendelser. Tekst 9 B handler om feiring av 17. mai i Trondheim. Selv om teksten fokuserer på den konkrete feiringen i Trondheim, handler den også om tradisjonene som omgir feiringen av nasjonaldagen generelt. Sammen med oppgave 7 i arbeidsboka gir teksten et godt grunnlag for å snakke om nasjonaldagsfeiringer i andre land, og i forlengelsen av det; andre høytider. I teksten nevnes også samiske folkedrakter, og det kan være et godt startpunkt for å gi studentene noe informasjon om den samiske urbefolkningen i Norge. Tekst 9 X er en innføring i trønderdialekten, med en kort introduksjon før det kommer ei ordliste med noen sentrale ord og uttrykk. Dette kan være relevant ekstramateriale for studenter som er spesielt interessert i å lære den lokale dialekten der de bor. Lista fokuserer mest på spørreord og pronomen.

9 Y a) Noen viktige årstall i Norges historie

Dette er ei tidslinje med punktvis oversikt over noen sentrale årstall. Lista kan brukes sammen med tekst 9 A og oppgave 9 eller alene. Lista kan egne seg til å skape nysgjerrighet slik at interesserte studenter kan skaffe mer informasjon om en eller flere hendelser på egen hånd.

9 Y b) Nidelven

Her finner man teksten til sangen Nidelven, som ble skrevet for å hedre elva i Trondheim. På youtube finnes sangen for eksempel her: [Nidelven - sang Torill Langenes](#) (link til ekstern side).

9 Y c) Noen norske helligdager, høytider og ferier

Dette er en av de lengste Y-tekstene, og den er sentral både som samfunnskunnskap og for vokabularinnlæring. I teksten gjennomgås de viktigste tradisjonelle norske høytidene, noe om bakgrunnen for dem, og noe om hvordan folk feirer høytidene i dag. Sammen med tekst 9 B og oppgave 7-8 i arbeidsboka gir den grunnlag for å diskutere høytider, sammenligne mellom ulike land og dele egne erfaringer. Det er også naturlig å se sammenhengen mellom høytidene i kapittel 9 og vokabularet om religion, som kommer i kapittel 10. Den samiske befolkninga er også et sentralt tema i forbindelse med 6. februar. I forbindelse med høytider kan vi anbefale NRK Supers serie om religion og ulike høytider, som man kan finne her: <https://nrksuper.no/serie/tema-religion>.

Kapittel 10

Grammatikk: preposisjoner

Grammatikken i dette kapitlet er preposisjoner. Dette utdyper og kompletterer grammatikken fra kapittel 7, og de to kapitlene må ses i sammenheng. Her har vi valgt å sortere uttrykkene etter hvilken preposisjon man bruker, og det er gitt forklaring og minst ett eksempel med hvert uttrykk. Det er ingen rene preposisjonsoppgaver i arbeidsboka i dette kapitlet, men listene her er nyttige når man jobber med oppgavene i kapittel 7. For øvrig er det flere generelle repetisjonsoppgaver i arbeidsboka (4, 7, 8) som skal hjelpe studentene med å repetere all grammatikk fra kurset og bli best mulig forberedt til trinn 2-eksamen.

Tema: livets gang og religion

Temaet i kapitlet er markeringer av livets gang (begravelse og bryllup etc.) og religion. Tekst 10 A handler om et dødsfall og den påfølgende begravelsen. Dette er selvfølgelig et tema som kan være sårt og vanskelig for enkelte studenter. Likevel syns vi det er viktig å lære noen sentrale uttrykk som brukes i denne situasjonen. Tekst 10 B handler om et bryllup og presenterer noen tradisjoner i norske bryllupsfester. Tekstene kan gjerne brukes sammen med 10 Y b) og oppgave 9 til å øve inn fraser som brukes i ulike situasjoner gjennom livet. Tekst 10 X er en faktatekst om religioner og livssyn i Norge. Vokabularet for å snakke om egen og andres religion øves inn med 10 Y c) og oppgave 5 i arbeidsboka, og i oppgave 11 kan studentene bruke religionsvokabularet til å uttrykke egne meninger om ulike påstander knyttet til religionens posisjon i samfunnet.

10 Y a) Adverb med og uten bevegelse

Dette er repetisjon av et tema i grammatikken som ofte er vanskelig for mange. Derfor kan det enkelte grupper være mer relevant å bruke tidligere i kurset. Oppgave 2 og 3 i arbeidsboka øver inn bruken av disse ordene.

10 Y b) Ord og uttrykk som vi bruker ved markeringer og spesielle anledninger

Dette er ei liste med faste uttrykk og fraser som brukes i glede og sorg. Den kan gjerne ses i sammenheng med ordlista for følelser i 8 Y a).

10 Y c) Ordliste religion

Dette er ei liste med ord for noen viktige livssyn, personer, adjektiver og religiøse bygninger. Det kan være naturlig å repetere om nasjonalitetsord (kapittel 1) samtidig som man jobber med dette. Det er ofte vanskelig å skille substantiv- og adjektivgrammatikk i denne typen strukturer. I forbindelse med ordet «kristen» kan det være relevant å repetere adjektiv uten substantiv i 5 Y a). Det er også sentralt å fokusere på uttale og trykkplassering i denne typen ord. Ordlista finnes med engelsk oversettelse i lærerveiledninga.

10 Y d) Ordliste samlivsformer

Dette er en forklaring av ord for ulike samlivsformer. Den kan fungere som støtte ved lesing av teksten om begravelse og bryllup, samt gi et bredere vokabular om familie. Ordlista finnes med engelsk oversettelse i lærerveiledninga.

10 Y e) Adjektivene «trøtt», «sliten», «lei»

Her forklares forskjellen mellom disse adjektivene.

10 Y f) Livets gang

Dette er en av de lengste Y-tekstene. Her gjennomgås viktige begivenheter i et vanlig liv, og en del sentralt vokabular rundt dette forklares. Sammen med oppgave 7 i arbeidsboka gir teksten godt

grunnlag for å snakke om hvordan markeringer foregår i Norge og andre land. Tekst 12 D i LearnNoW2 Helsenorsk (<https://www.ntnu.edu/web/learnnow2-hs/12/12d>) passer godt som videre lesing om dette. I oppgave 10 kan man sjekke om man har forstått tekst 10 Y f) riktig.

Eksamensrelevante oppgaver

For å øve til eksamen er selvfølgelig all språktrening nyttig, men her er en oversikt over noen oppgaver som ligner på oppgaver som ofte gis på eksamen.

Nettoppgaver:

Kapittel 1	2, 6, 7, 14
Kapittel 2	5, 9, 10, 11, 18
Kapittel 3	5, 6
Kapittel 4	3, 4, 12, 20
Kapittel 5	3-16
Kapittel 6	1-6, 12-14
Kapittel 7	3, 7, 9, 10, 12
Kapittel 8	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 14
Kapittel 9	1, 3, 4, 7, 13, 14, 15
Kapittel 10	1, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Arbeidsboka:

Kapittel 1	5, 19
Kapittel 2	4, 5, 19, 20
Kapittel 3	8, 16
Kapittel 4	3, 8, 17, 18
Kapittel 5	5, 9, 11, 12, 13, 14, 27
Kapittel 6	17, 18
Kapittel 7	16, 17
Kapittel 8	13, 14
Kapittel 9	10
Kapittel 10	4, 13, 14

